

Aktbilaga 19

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 9 oktober 2009

Mål nr

T 4729-07

KLAGANDE

Ronny Englund, 561127-5115

Österlyckan 1

415 07 Göteborg

Ombud och biträde enligt rättshjälpslagen: Advokat Marcus Josefsson

Rosengrens Advokatbyrå i Göteborg AB

Box 2523

403 17 Göteborg

MOTPART

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag (publ), 516401-7799

106 26 Stockholm

Ombud: Försäkringsjurist Inger Asker Laurén

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag

Skadejuridik Fg 34

106 26 Stockholm

Dok.Id 39641

HÖGSTA DOMSTOLEN	Postadress	Telefon 08-561 666 00	Expeditionstid
Riddarhustorget 8	Box 2066	Telefax 08-561 666 86	08:45-12:00
	103 12 Stockholm	E-post: hogsta.domstolen@dom.se	13:15-15:00
		www.hogstadomstolen.se	

SAKEN

Omprövning av trafikskadeersättning

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Hovrätten för Västra Sveriges dom 2007-11-07 i mål T 3568-06

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Med ändring av hovrättens dom i huvudsaken förpliktar Högsta domstolen Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag att till Ronny Englund utge 21 245 kr för år 2000, 27 673 kr för år 2001, 30 386 kr för år 2002 och 36 612 kr för år 2003, samt 39 115 kr årligen från och med den 1 januari 2004 till dess Ronny Englund fyller 65 år, jämte ränta enligt 6 § räntelagen på förfallna belopp från den 31 december respektive år tills betalning sker. Livräntan ska värdesäkras som om den hade fastställts år 2004.

Med ändring av hovrättens dom även när det gäller rättegångskostnader befriar Högsta domstolen Ronny Englund från skyldigheten att ersätta Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag för bolagets rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten samt förordnar att Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag ska ersätta kostnaderna för Ronny Englunds rättshjälp i tingsrätten och hovrätten.

För det biträde Marcus Josefsson lämnat Ronny Englund i Högsta domstolen fastställs ersättning enligt rättshjälpslagen till 11 040 kr, avseende arbete. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 2 208 kr.

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag ska ersätta kostnaderna för Ronny Englunds rättshjälp i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Ronny Englund har yrkat att Högsta domstolen, med ändring av hovrättens dom, bifaller hans i underinstanserna förda talan. Han har också yrkat att han ska befrias från skyldigheten att ersätta Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag för dess rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Ronny Englund skadades år 1989 vid en trafikolycka. Han var vid olyckstillfället tillsvidareanställd som chaufför vid ett åkeribolag. Skadan godkändes som arbetsskada. Ronny Englund är förtidspensionerad på grund av skadan sedan den 1 mars 1996 och uppbär förtidspension och arbetskadeliivränta. Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag, i vilket bolag det vållande fordonet var trafikförsäkrat, tillerkände år 1996 Ronny Englund

ersättning för lyte och men samt kostnader och olägenheter. Parterna var överens om att Ronny Englund vid denna tidpunkt var kompenserad för inkomstförlust genom de förmåner som utgick och skulle komma att utgå genom det allmänna. Ronny Englund begärde härefter omprövning enligt skadeståndslagen av rätten till ersättning för inkomstförlust för tiden från och med år 1998. Bolaget ansåg att det inte fanns förutsättningar för omprövning. Trafikskadenämnden delade denna bedömning.

Ronny Englund har i målet gjort gällande att han är berättigad till omprövning enligt 5 kap. 5 § skadeståndslagen (1972:207) av frågan om ersättning för inkomstförlust på den grunden att förtidspensionen och arbetsskadelivräntan inte ökat i takt med löneutvecklingen för anställda med samma arbetsuppgifter som han hade före trafikolyckan, att han därigenom drabbats av en inkomstförlust som uppgår till 21,5 procent beräknat på en sjuårsperiod mellan åren 1998 och 2004 samt att den uppkomna differensen är väsentlig.

Bolagets inställning är att den löneutveckling det är tal om i målet – mellan 2,7 procent och 4,6 procent årligen och i genomsnitt 3,76 procent per år – motsvarar en normal procentuell löneutveckling inom löntagarkollektivet samt att man vid prövningen av frågan om väsentlighetskravet är uppfyllt ska beakta löneutvecklingen varje år för sig. Några väsentligt ändrade förhållanden som berättigar till omprövning av ersättningen för inkomstförlust finns därmed inte.

Löneutvecklingen för åren 1998 t.o.m. 2004 för anställda med samma arbetsuppgifter som Ronny Englund hade före trafikolyckan är ostridig mellan parterna.

Enligt 9 § trafikskadelagen (1975:1410) ska 5 kap. skadeståndslagen tillämpas i fråga om trafikskadeersättning. I nämnda kapitel finns bl.a. bestämmelser om skadestånd för inkomstförlust. Ersättning för inkomstförlust motsvarar skillnaden mellan den inkomst som den skadelidande skulle ha kunnat uppbära om han inte hade skadats, inkomstunderlaget, och den inkomst som han trots skadan har eller borde ha uppnått eller som han kan beräknas komma att uppnå (1 § andra stycket). Vid bestämmande av ersättning för inkomstförlust ska avräkning ske för samordningsförmån, dvs. förmån som den skadelidande med anledning av förlusten har rätt till i form av bl.a. ersättning från det allmänna (3 §). Sedan frågan om ersättning för inkomstförlust har avgjorts slutligt genom avtal eller dom kan ersättningsfrågan, enligt 5 § första stycket, omprövas om förhållanden som enligt 5 kap. låg till grund för ersättningen har ändrats väsentligt.

Högsta domstolen har i flera rättsfall under senare år uttalat sig om förutsättningarna för rätt till omprövning av ersättning för inkomstförlust enligt skadeståndslagen. Av rättsfallen NJA 1998 s. 807 och 2004 s. 279 framgår att såväl ändringar av den skadades samordningsförmåner som löneutvecklingen i hans tidigare yrke utgör omständigheter som kan läggas till grund för omprövning av sådan ersättning. Enligt rättsfallet NJA 2008 s. 1217 I gäller detta även för det fall att ökningarna av inkomstunderlaget ligger inom ramen för den i löntagarkollektivet gängse årliga löneökningen. Den omständigheten att det är fråga om sådan reallönehöjning som är

hänförlig till den allmänna standardhöjningen i samhället ska enligt vad som framgår av samma rättsfall inte anses innebära att de ändringar som skett av inkomstunderlaget ska anses ha varit beaktade vid den tidpunkt när ersättningen fastställdes. För att den skadelidande, när löneökningen ligger inom ramen för den i löntagarkollektivet gängse årliga löneökningen, ska sakna rätt till omprövning på grund av den förändringen, måste det av domen eller avtalet framgå att den inte ska påverka skadeståndet.

I det senast nämnda rättsfallet uttalade Högsta domstolen vidare att man, när rent ekonomiska förändringar åberopas, till grund för väsentlighetsbedömningen bör kunna lägga samtliga förändringar av förhållanden som låg till grund för ersättningens bestämmande, om de inträtt efter det tidigare beslutet om ersättning. En rimlig utgångspunkt ansågs vara att en väsentlig ändring och därmed rätt till omprövning föreligger om förhållandena sedan ersättningen bestämdes förändrats så att samordningsförmånerna jämte i förekommande fall kvarstående inkomst och beviljad livränta understiger 90 procent av den skadelidandes inkomstunderlag.

Med denna utgångspunkt föreligger inte rätt till omprövning för Ronny Englund med avseende på åren 1998 och 1999. Skillnaden mellan inkomstunderlaget och samordningsförmånerna uppgick emellertid år 2000 ostridigt till 21 245 kr, vilket innebär att samordningsförmånerna motsvarade 88,8 procent av inkomstunderlaget. Av det ovan sagda följer att den konstaterade löneökningen i Ronny Englunds tidigare yrke sammanställd med utvecklingen av hans sammanlagda samordningsförmåner därmed utgör en sådan väsentlig ändring som ger honom rätt till omprövning från och med år 2000. Yrkade belopp och yrkad ränta är vitsordade. I enlighet med

yrkandet – som grundas på förhållandena fram t.o.m. år 2004 – bör fastställas att livräntan ska värdesäkras som om den fastställts år 2004.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Johan Munck, Severin Blomstrand, Torgny Håstad, Anna Skarhed (referent) och Lena Moore
Föredragande revisionssekreterare: Maria Hallqvist